

УДК 619:617:616.71:636.7/.8

Бездітний П. М., аспірант (meteonit@bigmir.net)**Сухонос В. П.**, д.вет. наук, професор[©]

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕНТГЕНОГРАФІЇ ЗА ОСТЕОАРТРОЗУ СОБАК

У статті наведені результати аналізу рентгенологічного обстеження колінного суглоба 25 собак із «суглобовим синдромом». Дослідженнями встановлено, що для діагностики деформуючого остеоартрозу рентгенологічний метод є суттєвим лише на пізніх стадіях. Виявлено, що рентгенологічне дослідження деформуючого остеоартрозу з навантаженням суглоба суттєво не змінює картину рентгенівського знімка і рентген-діагностика може бути використана для підтвердження даного діагнозу.

Ключові слова: деформуючий остеоартроз, діагностика, рентгенографія.

Вступ. Остеоартроз (ОА) – найбільш розповсюджена форма суглобової патології. До 70% всіх ревматичних захворювань припадає на долю ОА. Моніторинг цього сегменту тварин, які хворіють на дану патологію дало змогу віднести ОА до вкрай важкого недугу, який вражає суглобовий хрящ і субхондральну кістку тварини, тим самим погіршуючи якість життя і не рідко призводить до невиліковної кульгавості [1].

У зв'язку з цим актуальність питання ранньої діагностики лікування, профілактики та прогнозування остеоартрозу є в край необхідним для сучасної ветеринарної медицини.

Деформуючий остеоартроз (ДАО) – відноситься до дегенеративно-дистрофічних хвороб, за яких найчастіше вражаються колінні суглоби. ДАО характеризується деструктивними і гіперпластичними змінами суглобових кінців кісток і проявляється болочістю, дефігурацією суглобів і прогресуючим порушенням їх функцій [2,3].

У гуманній медицині деформуючий остеоартроз відноситься до хвороб століття, оскільки згідно з епідеміологічним спостереженням на долю ДАО припадає 10 – 12 % усіх випадків захворювань. У ветеринарній медицині ролі ДАО відведена не така кількість уваги як у гуманній, але ця проблема існує і нею переймається досить багато науковців [2,4,5].

До цього часу існують різні точки зору на етіопатогенез цього захворювання, поняття які використовуються трактуються неоднозначно. Остеоартроз відноситься до числа найбільш давніх хвороб людини і тварин.

Сучасні вчення про захворювання суглобів і, окремо, про остеоартроз, формувались довгі роки. Багато тих методів, які були запропоновані для лікування тварин з хворобами суглобів сьогодні можуть здатися наївними. Але

є ідеї, які приголомшують, не дивлячись на час їх запропонування. На жаль, деякі автори, які стояли у витоків вчення даного питання, не заслужено забуті, а багато ідей сучасної артрології подаються, як сучасні винаходи, хоча їм уже більше ста років [6,7].

Діагностика деформуючого остеоартриту колінного суглоба ґрунтується на даних анамнезу (як правило, розвиток хвороби іде тривалий час: декілька місяців, років; малопомітним є початок хвороби); характерних скаргах власників (кульгавість після навантажень, набряклість в ділянці суглоба); клінічних даних (хрускіт та крепітація в області суглоба при переміщенні кінцівки або його ляскання); результатах інструментальних та лабораторних досліджень синовіальної рідини [7,8].

Для діагностики деформуючого остеоартрозу колінного суглоба в даний час застосовують різні інструментальні методи дослідження: рентгенографія, артроскопія, ультрасонографія або ультразвукове дослідження (УЗД), комп'ютерна томографія, магніто-резонансна томографія. Не дивлячись на широкий спектр діагностичних методів, пріоритет в діагностиці ДОА у багатьох лікарів припадає на традиційну рентгенографію. Це пов'язано з доступністю методу, простотою дослідження, економічністю та достатньою інформативністю [4,8].

Мета дослідження. Провести рентгенологічне дослідження колінного суглоба при дистрофічному остеоартриті. Визначити практичну значущість цього методу.

На різних стадіях рентгенологічна діагностика ДОА колінного суглоба основана на виявленні початкового звуження суглобової щілини субхондрального остеоосклерозу, формування слабо виражених крайових кісткових розростань, ущільнення суглобових поверхонь. У запущених стадіях ДОА виявляють значне зменшення висоти суглобової щілини, субхондральний остеоосклероз, деформацію суглобових кінців, порушення конгруентності, перебудову внутрішньої структури кісткової тканини.

За справжнього деформуючого остеоартриту ніколи не буває анкілозу.

Матеріали і методи. Для проведення рентгенологічного обстеження колінного суглоба було відібрано 25 собак приблизно однакової маси (25-30 кг) та схожої конституції, які звертались за наданням допомоги з «суглобовим синдромом» до ветеринарної клініки «Чотири лапи» м. Києва та на кафедрі хірургії ім. Поваженка НУБіПУ.

Для рентгенологічного обстеження колінних суглобів було вибрано два методи: традиційний та рентгенографія колінного суглоба з навантаженням. Традиційна рентгенографія проводилась в прямій задній і боковій проекціях у положенні хворої тварини на спині, обидві лапи витягнуті. У боковій проекції тварина лежала на боці, лапа витягнута так, що площина наколінника розміщувалась перпендикулярно площині столу. Діагностика ДОА базувалась на наявності звуження суглобової щілини, наявності крайових остеофітів (патологічні нарости на кістках) субхондральних кіст, у тяжких випадках виявляється деформація епіфізів (голівки) кісток.

Вимірювання поводити за допомогою електронної лінійки на цифровому рентген-знімку. Так як в літературі точно ніде не згадується, якою має бути суглобова щілина у собак різних порід, то за норму брали здорову кінцівку цієї ж тварини.

Результати дослідження. Результати рентген-знімків щодо зміни хряща суглоба наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Патологічні зміни в суглобі	суглоб без навантаження	суглоб з навантаженням
Суглобова щілина без видимих змін	12	10
Видимі зменшення суглобової щілини	8	10
Наявність осте офітів	3	3
Деформація епіфізів	2	2

З таблиці видно, що при проведенні рентгенографії суглобів у тварин без навантаження суглобів у 12-ти випадках ніяких змін не виявлено, але за проведенних лабораторних аналізів синовіальної рідини, відмічали сильний запальний процес. У 8-ох випадках зазначали видимі зменшення суглобової щілини. У трьох – наявність осте офітів та два випадки сильної деформації епіфізів. При проведенні рентген-знімків тих самих тварин, але з навантаженням суглоба, суглобові щілини без змін зазначали в 10-ти випадках, видимі зменшення суглобової щілини також у 10-ти тварин, наявність осте офітів та деформацію епіфізів відмічали так, як і на знімках суглобів без навантаження.

Отже, аналізуючи проведену роботу, можна сказати, що рентгенологічна діагностика за ДОА є інформативною лише на пізніх стадіях деформуючого остеоартрозу.

Висновки.

1. Для діагностики ДОА рентгенологічний метод є суттєвим лише на пізніх стадіях.
2. Рентгенологічне дослідження ДОА з навантаженням суглоба суттєво не змінює картину рентгенівського знімка.
3. Рентген-діагностика може бути використана для підтвердження ДОА, але не є основною і достовірною

Література

1. Борисов, М. С. Диагностика, лечение, профилактика закрытых и открытых поврежденных суставов и сухожилий у животных /М. С. Борисов // автореф. дисс. докт. вет. наук.— М., 2001.
2. Забегина, Е.Ф. Артриты неинфекционного происхождения у лошадей / Е. Ф. Забегина, М. Е. Савицкая // Материалы II научно-практической конференции по болезням лошадей. – 2001. — С. 58-64.
3. Ломницкий, О. Я. Экспериментальное изучение деформирующего остеоартроза/ О. Я. Ломницкий, Р. О. Турчанинов, Н. К. Терновой // ревматология. —1986. — № 4. — С. 65-67.

4. Камышников, Е. С. Справочник по клинической лабораторной диагностике / В.С. Камышников // — Мн.: Беларусь, 2002. — т. 2. — С. 495.

5. Карпищенко, А. И. Медицинские лабораторные технологии. Справочник / А. И. Карпищенко и др. // — СПб., интермедика, 1999. — т. 2. — С. 654.

6. Матвеева, Е. А. Клиническая оценка лабораторных исследований синовиальной жидкости / Е. А. Матвеева, С.Н. Лунева и др. // Материалы научно-практической конференции «Новые технологии в лечении и реабилитации больных с патологией суставов», 24-25 марта 2004. — Курган. — С. 157-158.

7. Ягников, С. А., Консервативное лечение остеоартроза крупных суставов у собак / С. А. Ягников, В. Н. Митин // Вестник ветеринарной медицины. — 2004. — № 1. — С. 12.

8. Ягников, С. А., Динамика изменения синовиальной жидкости, суставного хряща и опорно-двигательной функции конечности при лечении вторичного остеоартроза крупных суставов у собак препаратом «Хионат» / С. А. Ягников, Я. А. Кулешова и др. // Сборник статей по препаратам ветеринарной линии компании «Байер». — М. — 2006. — С. 2-8.

Summary

In the article the resulted analysis of rentgenologic inspection of knee-joint 25 dogs with a «arthral syndrome». Researches set that for diagnostics of deforming osteoarthritis a rentgenologic method is substantial only on the late stages. It is discovered that rentgenologic research of deforming osteoarthritis with loading of joint substantially does not change the picture of radiography and photography-diagnosics can be used for confirmation of this diagnosis, but does not appear for 100%.

Рецензент – д.вет.н., профессор Хомин Н.М.